

STELTLOPERS IN NOVEMBER 1989 EN 1990

Jelle Harder

In het verleden zijn er in de jaren 1976 tot en met 1979 tellingen van steltlopers gehouden. Het betrof steeds novembertellingen van vogels welke zich ophielden op gras- en bouwlanden in Noord-Holland.

Ruim tien jaar later waren er diverse tellers die de indruk hadden dat er sindsdien veranderingen waren te constateren in de aantallen steltlopers. Deze en andere overwegingen leidden er toe dat op 18 en 19 november 1989 weer een steltlopertelling in Noord-Holland werd gehouden. In 1990 kreeg dit een vervolg op 17 en 18 november. Voor 1991 is er geen telling gepland. Wel wordt er nu naar gestreefd om in 1992 een landelijke telling te organiseren. Wellicht dat er dan een reeks tellingen in één seizoen gehouden wordt.

De resultaten van een vogeltelling kunnen in belangrijke mate worden beïnvloed door het weer van de dag zelf en/of van de voorgaande dagen. Kortweg kan gezegd worden dat het weer in november 1989 extreem zonnig, zeer droog en met vrijwel normale temperaturen was. Op de teldagen 18 en 19 november was dat ook zo; het zicht was goed tot zeer goed. Kort voor de telling trok er echter een koufront over ons land. De indruk bestond dat hierdoor enige wegtrek onder de vogels was opgetreden.

In 1990 was de situatie geheel anders. Vrijwel alle tellers telden op zondag 18 november. Dat was een dag met zware bewolking, een zeer krachtige west-zuidwesten wind, circa 10° C. en redelijk zicht.

Van de telling in 1989 is een verslagje verschenen dat alle tellers ontvangen hebben. Over 1990 zal een dezer dagen een rapportje gereed komen.

Voor het werkgebied van onze Vogelwerkgroep is het leuk enige cijfers op een rijtje te zetten (zie tabel). In 1989 werd door 21 personen geteld in 29 verschillende gebieden. In 1990 waren dat 21 personen in 33 gebieden.

	Werkgebied VWG		Prov.N.H.
	1990	1989	1989
Kievit	1707	5445	91.230
Goudplevier	0	525	60.960
Wulp	2	57	8.910
Watersnip	4	68	?
Kemphaan	18	0	111
Scholekster	1	0	78
Bonte Strandloper	0	0	5
Totaal	1732	6095	161.294

De totaalcijfers over 1990 zijn nog niet bekend en daarom niet opgenomen.

Het eerste dat opvalt is uiteraard dat in ons werkgebied, vergeleken met de rest van de provincie, betrekkelijk weinig steltlopers voorkwamen. Oorzaken hiervan liggen enerzijds in het feit dat er in het Gooi nauwelijks geschikte plekken zijn. Anderzijds kan ook de geringe oppervlakte van de polders hiermee te maken hebben. In hoeverre bijvoorbeeld ook de waterstand in die polders hierbij een rol speelt durf ik niet te zeggen.

Het tweede opvallende is natuurlijk het grote verschil tussen 1989 en 1990. De oorzaak hiervan kan vrijwel geheel toegeschreven worden aan het weer. Zoals hierboven al vermeld, was het weer in 1989 vrij normaal, maar in 1990 stormde het behoorlijk. Veel vogels zullen zich derhalve niet in het stormachtige gebied hebben opgehouden. Ook kunnen er vogels over het hoofd gezien zijn doordat ze zich schuil hielden. Veelzeggend is in dat verband dat bij de 33 telgebieden in 1990 er 21 waren waar geen enkele steltloper werd aangetroffen.!

In beide jaren werd van alle steltlopers genoteerd of zij zich op bouwland dan wel op grasland bevonden. In ons werkgebied was dat in alle gevallen op grasland. Begrijpelijk, want bouwland is nauwelijks in deze streek aanwezig.

Van de getelde steltlopers werd de Kievit het meest waargenomen. De grootste aantallen waren in 1989 te vinden in de Aetsveldsche Polder, Hilversumsche Meent, Eempolder-Zuid en de Egelshoek bij Hilversum.

In 1990 was eenzelfde beeld zichtbaar. Opvallend was dat tijdens de storm in 1990 het voornamelijk om een viertal grotere concentraties ging, tesamen goed voor 1675 van de 1707 Kieviten.

Goudplevieren werden in 1990 niet gezien. De grootste aantallen in 1989 werden aangetroffen in de Aetsveldsche Polder (207), de Oostermeent (190) en de Eempolder-Noord (65).

De Wulp liet zich waarnemen in zeer kleine aantallen (1-6 ex.). Alleen in de Eempolder-Zuid werden in 1989 32 ex. in één telgebied gezien. De 2 exemplaren in 1990 bevonden zich in de Bloemendalerpolder.

Van de Watersnip werden tijdens deze tellingen niet veel vogels gezien. Dat heeft ongetwijfeld te maken met het weinig opvallende gedrag van deze vogels en de manier van tellen, namelijk veelal vanaf de wegen. In 1989 waren er waarnemingen uit de Horn- en Kuyerpolder (2), Horstermeerpolder (7) en de Egelshoek (59). Een waarneming van 4 exemplaren in 1990 kwam uit de Horstermeerpolder.

In 1989 werden geen Kemphanen gezien. Verrassend genoeg wel in 1990. Dat was in het telgebied Eempolder-Zuid.

Tenslotte is er ook nog een Scholekster gezien. In november zijn deze vogels vrijwel verdwenen uit het binnenland. Ze houden zich dan bijvoorbeeld in het wadengebied of in de Zeeuwse Delta op.

De tellers die voor al dat telwerk in touw zijn geweest worden daarvoor zeer bedankt. Dank derhalve aan: F.v.d.Weijer, M.v.d.Kamp, O.Wildschut, T.Stoker, I.van Woersem, M.v.d.Pol, R.v.d.Brink, Y.Bosman, A.v.Klaveren, J.Meyer, L.Hartog, J.v.Bergeyk, H.Hardon, W.Bindt, M.Verhey, mevr.de Wilde, J.van Leyden, M.Doornveld, J.Terlouw, D.Jonkers, A.Stoker, R.Verschuren, N.Klippel, NJN-Hilversum en J.Harder.